

BULGARIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
BULGARE A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
BÚLGARO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)
Vendredi 9 mai 2014 (matin)
Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Направете литературен коментар на **един** от следните откъси:

1.

Момичето замълча, загледано пред себе си, после продължи:

– Спомням си добре и едно пролетно утро – тихо, спокойно и сравнително топло. Изведнъж над морето падна мъгла – толкова гъста, че като отстъпих само на две крачки от стената на фара, престанах да я виждам. Но това не бе онази ситна, прилична на пушек мъгла, каквата е обикновено в големите градове. Тази бе от едри водни капчици, които оставаха като мъниста по реверите на жилетката ми и които носеха свежото ухание на йод и озон. И тогава изведнъж ми се стори, че съм попаднала в някакъв призрачен свят, в който нямаше нищо друго освен равномерно разсеяна млечнобяла светлина. И в който стоях неподвижна и безпомощна, защото това бе свят без предмети, посоки и разстояния. В него присъстваха само звуците – шумът от прибоя, кръсъците на гларусите. А те бяха внезапно заглушени от рева на сирената – силен и пронизителен и в същото време навяващ тъга и печал. [...]

Надя млъкна отново и отстрани с ръка дългите кичури черни коси, които вятърът бе разпилял по лицето ѝ. Симо също помълча, впечатлен от изложението ѝ, което свидетелстваше за наблюдателност и емоционална памет.

– Увлекателно разказвате – отбеляза най-последно. – Навярно и четете много? [...]

– Чета всички книги, които постъпват в библиотеката, чувствам се задължена да ги познавам и да имам поглед върху съвременните автори. Нали и класиците, преди да станат такива, са били начинаещи и дори отричани понякога писатели? [...] Обидното е, че у нас, след „сивия поток“ от безлични и сервилни творения от близкото минало, сега се разлива цяла река от преводна литературна помия, която потопа уличните лавки, че и по-сериозните книжарски витрини ...

– Съвсем вярно, споделям оценките Ви – кимна в потвърждение Симо. – Но един нескромен въпрос, предизвикан от намерението Ви да учите литература. Вие самата пишете ли нещо?

Надя видимо се смути.

– Досега – само някой и друг стих ... Участвах в литературен кръжок в гимназията, там наставник ми бе съответният ни учител, който минава за признат поет. Той ми повля да се насоча към този жанр, но не се разбирахме много с него. В поезията аз предпочитам класическите форми, докато той ги считаше за демодирани и все се мъчеше да ме насочи към свободния, „бял“ стих, в който често творят и пълни бездарници!

– Струва ми се – отбеляза Симо, – че в това отношение формата не е решаваща. Който е талантлив, може да сътвори и талантливи бели стихове, пример за това е метафоричната поезия. И обратното – класическата форма няма да направи бездарника по-способен ...

– Но веднага ще разобличи некадърността му, защото носи в себе си ритмиката и музикалността на размерната реч! Докато зад белия стих, под маската на авангардизма и новаторството, много по-лесно може да се скрие пълното им отсъствие. Примери много – вземете кое да е списание или вестник, осмелили се да публикуват поезия ...

Тъкмо поради масовото навлизане на посредствеността в поетичното творчество и принизената възискателност, стихове все по-рядко се четат. Дори от хора с изявен интерес към тях!

– Интригувате му да надзърна във Вашето творчество. Аз също обичам поезията.

45 – О, няма? – Надя го изгледа учудено. – Не предполагам! Не искам да Ви обидя,
просто съм с впечатлението, че хората, които се занимават с наука, не се интересуват много
ог художествена литература и поезия ...

– Възможно е, но в повечето случаи просто не им остава време ... Аз съм от тези,
които успяват да го намерят.

Стойчо Биячев, *Летуването на един чудака* (1997)

2.

Балада за три сестри

- Как така та в късна есен,
с вой на вятъра понесен,
бдели дори до зори
три девойки – три сестри?
5 Нощ лежи
над село Крън.
Мрак над село Крън
тежи ...
Черна нощ и мрак разбоен
10 и дълбок, дълбок покой.
Първата Мотай-вретено –
каза глухо и стаено:
– Там далеч, в далечен кът,
срещна милият ми смърт!
15 Нощ лежи
над село Крън.
Мрак над село Крън
тежи ...
- Бърза и се намотава,
20 и я леден студ сковава.
Втората Тъчи-кенари –
каза с глас от скръб обгарян:
– Твоят мил и моят мил
ги един и същ зарил!
25 Нощ лежи
над село Крън.
Мрак над село Крън
тежи ...
- Тя тъче и недотъчва,
30 и я треска зла измъчва.
Третата Влачи-къделя –
шепне в труд глава привела:
– Моят мил не знам къде
свърши своя труден ден!
35 Нощ лежи
над село Крън.
Мрак над село Крън
тежи ...

Влачи тя и все занича,
40 но не чува във обичния.
Ето тъй сред късна есен,
с вой на вятър понесен,
бдели дори до зори
три девойки – три сестри!
45 Нощ лежи
над село Крън.
Мрак над село Крън
тежи ...

Черна нощ и мрак разбоен
50 и разкъсан с вик покой.

Николай Хрелков, *Стихотворения и поеми* (1984)
